

SERASERAN'NY TANDAVANALA

Takela-pifandraisana

Harena voajanahary tsara tantana, fiaraha-monina mirindra sy mivoatra

Laharana 14- Oktobra 2014

« Izay mandoro tanety, mandoro Tanindrazana »

Fietsika tsy voafehy na koa iniana atao tsotra izao no matetika mahatonga ny fihitaran'ny afo ataotsika eny ankalamajana eny ka mahatonga ny doro tanety.

Amin'izao fotoan'ny maintany izao dia tsikaritra etsy sy eroa fa toa ahitana ity doro tanety ity avokoa ireo toerana sy faritra rehetra analovan'ny maso. Toa mahagaga fa mandoro ny tanintsika isika, izany hoe "mandoro ny tandindrazantsika". Dia mipetraka ny fanontaniana hoe: "Hanao ahoana ny hoavin'ireo taranaka any aoriana?"

Ny antony anaovantsika ireny afo ireny matetika dia anaovana afon-kijana, izany hoe dorana ny tanety mba hampaniry indray ireo vilona hiraofan'ny biby. Maro ihany koa ny mihevitra fa ny fandorana toerana iray dia manampy hamponokatra kokoa ny tany. Ary ny tena mampalahelo dia misy ihany koa ireo mihetraeketraka sy misompatra ka mandoro ny tanety amin'ny tsisy antony, na tanin'olonkafa io, na tanim-panjakana.

Tsy tokony ho hadinoina anefa fa loza mitatao ho an'ny fireneny ny vokadratsin'ity doro tanety ity satria dia miharatsy ny tany ary tsy afaka mamokatra amin'ny tokony ho izy intsony. Miharatsy ihany koa ny kalitaon'ny soson-tany mpitahiry rano ka tsy mahagaga raha efa hita fa miha ritra ny loharano aty amintsika.

Eo am'in'y lafiny toet'andro kosa indray dia mampitombo ny hafanan'ny tany ny enton'arina avoaky ny doro tanety ka io hafanan'ny tany io indrindra no mahatonga ilay fiovaovan'ny toet'andro izay efa manomboka mihatra amin'ny fianantsika zavaman'anaina ankehitriny.

Anisan'ny misedra ny vokadratsin'io doro tanety io ihany koa ireo karazam-biby sy zavamaniry satria dia simba sy may ny toeram-ponenan'ly ireo. Misy amin'ly ireo aza moa no tsy afa-mitoaka akory rehefa may ny tanety.

Isan-taona dia aman'hetsiny hekitara ny velaran-tany may eto Madagasikara noho ny doro tanety. Tam'in'ny taona 2012 ohatra, izay mbola tsy ela akory dia nahitana foiben'afao mihaoatra ny 58 000 teto Madagasikara (antontan'isa AVG). Ny foiben'afao iray anefa dia mety hitetra velarana hekitara aman-jatony.

Mampanahy ny tarehimarika satria raha mitohy io velaran-tany may isan-taona io dia asa izay ho avin'ity Madagasikara nosintsika ity.

Eo am-plantrehtantsika ny zava-misy dia vahaolana azo aroso ny fitazonana hatrany ny tsiron'ny tany sy ny faharetan'ny loharano amin'ny alalan'ny fambolen-kazo satria ny hazo no manana anjara asa lehibe amin'ny fitazonana ny tsiron'ny tany. Ny fisian'ny hazo ihany koa no miantoka ny fitsihan'ny rano any ambanin'ny tany ka mampisy hatrany ireo loharano.

Koa alao hery ary ny Namana isany, loza ho antsika ny doro tanety satria isika ihany no ho may sy kilan'ny afo eto raha atao fomba mahazatra isan-taona ny fanaovana doro tanety.

Sylvain Andriamalala
Filohan'ny Filan-keviv-pitantanana'nny
ONG Tandavanala

Pejy 2:

Fambolen-kazo anio, tombontsoa maharitra ho an'ny ho avy

Pejy 3:

Fiarovana ny ala : fampiasana fatana mitsisy isan-tokantrano

Pejy 4:

Toro-hevitra mahasoa: fomba fitehirizana ny voatabia

«Koragny be lapaky» tao Vondrozo

Vory lanina teto amin'ny Distrik'i Vondrozo avokoa ireo mpisehatra rehetra voakasiky ny fiarovana ny tontolo iainana sy ny t a n d a v a n ' a l a . Fifanankalozan-kevitra sy ady hevitra lehibe mahakasika ny fanatsarana ny fitantanana maharitra ny harena voajanahary ato amin'ny Distrik'i Vondrozo no notanterihina ny talata 28 oktobra 2014. Mpandray anjara miiisa 88, nahitana ny avy amin'ny sampan-draharaha mahakasika ny harena voajanahary.

-Tsy fananan'ny VOI fahefahana manoloana ireo mpitrandraka ny harena voajanahary;

-Ny fitrandrahana tsy arada-lana ireo harena voajanahary

-Ny tsy fahampian'ny fandraisana anjara amin'ny tompon'andraikitra isan'am-baratonga;

Voafaritra nandritra ity fifanankalozan lehibe ity ireo olana sedrain'ny mponina eny ifotony manoloana ireo tsindry mianjadi amin'ny harena voajanahary, toy ny :

-Tsy fananan'ny VOI fahefahana manoloana ireo mpitrandraka ny harena voajanahary

-Ny fitrandrahana tsy arada-lana ireo harena voajanahary

-Ny tsy fahampian'ny fandraisana anjara amin'ny tompon'andraikitra isan'am-baratonga;

fiarovana sy fitantana maharitra ny Ala eto Madagasikara. Amafisina ihany koa ny fiarahamisa ny VOI sy ireo mpitondra isan'am-baratonga ary ny mpiara-miombon'antoka ka ezahina ny hangatalhana ny fizarana mira ny tombon'ny fiarovana ny Harena Voajanahary. Ny olom-pirenenena tsirairay fahamisa ny VOI kosa no ihany koa dia ho bezina mba ho fanoitra ho an'ny fampandrosoana sy ny fitantana tsara ny harena voajanahary

3)Mahakasika ny fitrandrahana ny harena voajanahary dia hasian'ny Fanjakana fanarahana-maso ireo rehetra voakasiky ny fitrandrahana vato, ka ireo rehetra izay tsy manara-dalana dia hiharan'ny Dina ny fizarana mira ny tombon'ny fiarovana ny Harena Voajanahary. Ny olom-pirenenena tsirairay fahamisa ny VOI kosa no ihany koa dia ho bezina mba ho fanoitra ho an'ny fampandrosoana sy ny fitantana tsara ny harena voajanahary

4)Ary farany dia ny mahakasika ny fizarabaoavao izay mila hamafisina matetika mba hisian'ny firindran'ny asa fiarovana.

Ny fifanarahana dia nosoniavin'ny mpandray anjara rehetra tam'in'ity Koragny be lapaky ity.

Serasera Tandavanala

CMP TANDAVANALA

Enceinte de la Direction Régionale de l'Elevage,
Besorohitra - Fianarantsoa

Tel: 020 75 516 58 034 20 516 58 BP: 1099

Courriel: cmp.fianar@moov.mg

Site web: http://www.tandavanala.org

1)Mahakasika ny politikam-pitananana ny harena voajanahary ankapobeny dia tokony hisy teti-bola ampy atokan'ny Fanjakana amin'ny fampandehanana ny asa

Fambolen-kazo anio, tombontsoa maharitra ho an'ny hoavy

Amin'ny maha fikambanana ONG Tandavanala, ka ny miprovo ny Tontolo iainana ny ankamaroan'ireo karazan-ONG Tandavanala, dia janankazo ireo dia efa anisan'ny laharam-novolen'ireo mponina pahamehana ny asa fambolen-mipetra manamorina ny kazo sy ny fanentanana ny Tandavanala.

mponina hamboly hazo.

Ilaina ny fambolen-kazo Ny tanjon'ny ONG satria ny hazo dia Tandavanala dia ny ampiasana amin'ny haharakota ala indray ity fiananana andavan'andro : Nosintsika ity ka ho afaka ohatra kitay, saribao, trano. haina ara-dalâna avokoava ireo Ny fisian'ny hazo ihany koa karazan-jamanan'aina monina no miantoka ny fisian'ny ao sy isika olombelona. Mba rivotra madio, ny rano madio hahatongavana amin'izany ary ny firindran'ny tanjona izany dia napetraka toetr'andro. eny anivon'ireo Kaominina iasan'ny ONG Tandavanala ny Araka ny fanadihadiana tanin-janankazo izay ahitana natao dia efa manomboka karazana zanankazo maro, toy mahatsapa ny maha zavany hazo fampiasa, toy ny dehibe ny fambolen-kazo kininina, ny hazo mampidi-bola ireo mponina manamorina toy ny kafé sy jirofo ary ireo hazo mandonaka ny tany sy Toy izao ny resadresaka nifanaovana tamin'ireo olona sendra anay mahakasika ny fahatsapany ny maha zavadehibe ny fambolen-kazo:

Tandavanala: Inona no tombontsoa azaoza amin'ny fambolen-kazo?

RAKOTOSON Marie Pierrot, mponina ao Voninkazo, Kaominina Ikongo

"Izahay dia mahazo tombontsoa amin'ny fambolen-kazo izay niarahana tamin'ny ONG Tandavanala. Ny tombontsoa dia tsy ho anay manokana izay tompon'ny tany eto Tsihazompiro fa ho an'ny fokonolona rehetra. Ny antony voalahany azahoan'ny fokonolona tombontsoa amin'ity mikarakara ny tany.

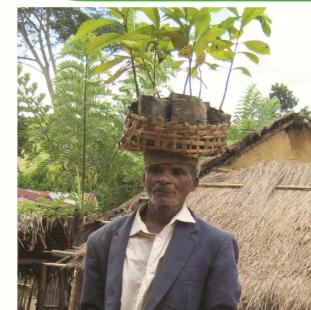
fambolen-kazo ity dia fiarovana ny loharano izay mamatsy rano fisotro eto amin'ny fokontaninay eto Voninkazo. Tombotsoa lehibe faharoa ihany koa ny fambolena ireo hazo mampidibola: ohatra ny jirofo, kafé, ny acacia".

Tandavanala: Inona daholo ireo hazo namboleno?

RAKOTOSON Marie Pierrot: Ny hazo nambolenay tamin'ity taona ity dia Acacia miisa 600. Amin'ny taona ho avy kosa dia hikasa hamboly kafe.

Tandavanala: Inona no antony no ambolenareo hazo?

RAKOTOSON Marie Pierrot: Ny toerana taty taloha dia rakotry ny ala, kanefa noho ny tsy fanajan'ny olona ny ala dia rava ny ala tetra ka ho ezahina izany manombok'izao ny hamerenana izay hasin'ny ala taloha izay sady fiarovana ny tany, no fiarovana ny tontolo iainana sady tombontsoa ho antsika mikarakara ny tany.

Tandavanala: Inona no nanosika anao hamboly kafe?

TSIAVOHITRA Samuel: Ampanjaka Ambolomedinika Ikongo

Ny nampazoto ahys hamboly kafe dia lovaso ho an'ny taranaka. Tam'in'ny andro niainako taloha, dia io kafé io no tena nampalaza an'lkongo. Tam'in'ny 1941 no taona naterahako, efa antitrantitra ihany, dia mbola mamboly kafé aho mba ho lovain'ny zanako. Ny tanjona dia tsy saliranana ny olona izay mamboly kafé satria maha afaka fasaharanana ny tenako miaraka amin'ny fianakaviana. Tam'in'ity taona ity dia namboly kafe miisa 1000 fotora ny tenako, ireo zana-kafe dia tato amin'ny pepinieran'ny Tandavanala.

Serasera Tandavanala

Vaovao tapatapany

Fiafonaana fifampizarana traik'efea:

Famari – Tandavanala

Tonga nitsidika sy nifampizariza tamin'ny ONG Tandavanala teto Fianarantsoa ny Vondronam-pikambanana FAMARI (FAtidran'ny Ala Maiky sy ny Rlake) avy any Toliary. Izy ireo dia fikambanana miaro ny tontolo iainana ihany koa any amin'ny faritra misy azy.

Oiana mateti-pitrange any amin'ny faritra Atsimo sy aty amin'ny faritra misy antisika ny tsy fahampion'ny fandraisana andraikitra ny tsirairay, indrindra ireo mpitondra, ka mampahazo vahana ny mpanao asa ratsy hanararaotra hanao ny fitrandrahana tsy aradalâna ireo harena voajanahary, ohatra ny fitrandrahana sokatra, fasi-mainty, ala maiky, volamena, hazo sarobidy sns...

Mahakasika fifampizarana ny paik'ady ho fanairana sy ho fampandraisana andraikitra indrindra ity fihaonana satria ny firaismimon-pirenena dia manana andraikitra lehibe hiaro sy hiady ho an'ny fananam-bahoaka. Ny harena voajanahary izay anisa'ny harena manan-danja satria ireo no miantoka ny fahavelomantsika: ny ala, ny rano, ny tany sns....

Nifampizarana ihany koa ireo hetsika efa nitondram-bahoala toy ny fanairana amin'ny alalan'ny haino aman-jery ho an'ny fikambanana Famari ary ny ffanantonana fampiresahana mivantana amin'ireo mpitondra sy tompon'andraikitra ho an'ny ONG Tandavanala.

Ao anatin'ny tetik'asa fiahiana ny fanjarian-tsakafon'ny mponina izay tontosain'ny ONG Tandavanala nandritra ny telo taona dia tsapa ankehitriny fa toa efa voarain'ireo tantasma ny hafatra sy ireo teknika nampitaina nandritra izay fotoana izay. Anisan'ny nomena tohama tamin'ny alalan'ny masomboly sy ny teknikam-pambolena tokoa mantsy ireo tantsaha mipetra manamorona ny Tandavanala. Ohatra amin'izany ny vary, ny tsaramaso ary ny voanjy. Mahakasika ny voanjy manokana dia efa maro no hamboly ary nahatsapa fa voly tsara izy ity nefo toa tsy dia

Fambolem-boanjo any amin'ny Kaominina Ikongo

Vokatra tsara, tsena maharitra

Raha voanje mena no tena fambolin'ny mponina teto Ikongo taloha dia ny voanje mavo indray no novokarina hoan'ireo VOI mpahazo tombontsoa ka ny faritra manamorona ny reniranon'! Sandrananta iny no tena anaovana io fambolena io. Raha ampitahaina dia mahomby kokoa ny fambolena ity voanje mavo ity amin'io faritra io satria dia saika mihotra ny 20 heny ny vokatra tamin'ny taompamokarana farany teo.

Raha nomena tohama masomboly efatra (4) kapoaka monja ny isan-tokantrano dia nahazoana vokatra mihoatra ny valopolo (80) kapoaka izany tamin'ny fotoam-piakaran'ny vokatra hoan'ireo tokantrano vitsivtsy izay notsidihina; izany hoe tsara ny taom-pambolena.

Misy fiantraikany eo amin'ny sehatry ny tsena ny vokatra tsara toy izao satria dia midina ny vidin'ny voanje; raha 800 ariary ny kopoaka teo aloha dia nidina ho 300ar ka hatramin'ny 400ar tamin'ity taompamokarana farany ity.

Raha ireo masomboly tohama 300 kilao tany amin'ireo tantsaha teto Ikongo izany dia azo vinavinaina hahazo vokatra 10 taonina ny eto an-toerana.

Ankoatry ny fivarotana ireo vokatra eto an-toerana dia azo heverina ihany koa ny hamoaka azy hamidy any ivelan'ny Kaominina. larahamahalala anefea ny hasarotan'ny fifamoivoizana amin'ny toerana iny ka mety ho tafiakatra avo vidy indray ny masonkarena.

Ialana amin'izay olan'ny fahasarotan'ny fifamoivoizana izay dia azo heverina ny vahaolana hafa toy ny fanodinana ny vokatra voanje ho lasa menaka. Ny menaka rahateo ilaina isan-andro amin'ny sakafa, no sady mora kokoa ny fitehirizana azy.

Ilaina ny fampiharana ny teknika toy izany mba hetsinjovana sy faharetan'ny fambolena voanje amin'ny faritra iny satria raha ny fahitana azy dia efa manomboka tafapaka any anatin'ireo tantaha ny fambolena azy io.

Rija Pascal, Ikongo

Entanina ny foko Antanala

Entanina ny foko Antanala
Mba hijanona tsy hitevy ala
Ka andao isika samby hiaro
Mba tsy hanapotika ny be sy ny maro

Anadao ary isika samby hanera
Mba hiaraka hanao "Pôpiniera"
Raha isika tokoa no mahavita
Mba hitsinjova ny hoavintsika

Arovana koa ny entony
Amin'ny harena voajanahary
Hitantsika fa miharihary
Ny fahasimban'ny zavaboary

Raha tonga folak'andro
Dia miova ny toet'andro
Efa mialatsiny ny Zanahary
Noho ny fahasimban'ny zavaboary

Ialao koa ny doro tanety
Izay hitantsika fa tsy mety
Fa ratsy tarehy tsisy bika
Ka manapotika ny hoavintsika

Ho antsika Tandavanala
Amin'izay tsy mahalala
Fa ny VOI Anosindala
Hivondrona tsy hiala

Ny fambolena ananambo
Dia atao latrô
Fiofanana mahandro
Sy ny fata kamadô

Teo an-tampon'ny tanety
No naonavako repety
Refa hitako fa mety
Dia navaoka ho gazety

TENDRIKASY Gérôme, Anosindala
Kaominina Ankarimbolo

Fiarovana ny ala : fampiasana fatana mitsitsy isan-tokantrano.

Ny ankamaroan'ny tokantrano eto Madagaskara dia mampiasa ny vokatry ny ala avokoa amin'ny fandrahoana, izany hoe mampiasa kitay sy saribao. Raha ho an'ny faritra Vatovavy Fitovinany manokana ohatra dia mahatratra 844 000m³ isan-taona ny fandianina mahakasika io fampiasana hazo atao fandrahoana io. Antontan-kevitra navoakin'ny WWF tamin'ny taona 2011 no nahafantarana io fandianina io.

Raha mitohy toy izany ny fampiasantsika hazo atao angovo dia azo antoka ny halanianan'ny ala ato amin'ny faritra misy antsika afaka taona vitsivitsy ka zary ho sahirana isika hitady tomba hafa hikarakarana sakafo.

Tsy azo idovirana
laraha-mahalala fa saratra ny miala amin'ny fampiasana kitay sy saribao satria hatramin'zao aloha dia mbola ireo ihany no angovo azontsika ampiasaina satria ny gasy sy herin'aritra dia mbola tsy takatry ny fahemividin'ny ankamaroan-tsika. Ny vahaolana azo entina dia ny fampienhana ny fandianan'ny tokantrano tsirairay ka mba tsy hampalaky lany ny hazo mandrapahita angovo hafa ankoatry ny kitay sy ny saribao.

Mila ahena ny hazo tapaka

**ampiasaina
fandrahoana**
amin'ny
Amin'izao fotoana izao dia efa maro ny tokantrano ato amin'ny Faritra Vatovavy Fitovinany, indrindra ireo eny anivon'ny Distrika no efa mampiasa ireo fatana mitsitsy «Kamado» izay naparitaky ny ONG Tandavanala mba hampihenana izany fandianina ny hazo izany.

Ankoatry ny fatana «Kamado» dia misy ihany koa ny fatana mitsitsy novokarin'ny

Tandavanala izay natao andraza tao amin'ny fokontany Ankarimbelo. Araky ny andraza sy ny fampitahâna natao dia hita fa mitsitsy io fatana io raha oharina amin'ny fatana nentim-paharazana fampiasa taloha.

**Nisy ny fakan-kevitra faobe
ho fanatsara ny tetik'asa
fanaparihana fatana
mitsitsy**

Tamin'ny fanatanterahina ny «fakan-kevitra faobe» mahakasika ny tetik'asa fanaparihana ity fatana ity izay natao teny anivon'ny Distrika sy tao amin'ny Renivohity ny Faritra dia azo antoka ny fahavononan'ny tsirairay, indrindra ireo fikambanam-behivavy amin'ny fampiasana ity fatana mitsitsy ity satria samy efa mahatsapa fa mihalany ny ala ary tokony

Fatana mitsitsy mampiasa kitay

harovana ny tontolo tsirairay iainana.

Araka ny maha tetikasa azy anefia dia misy ihany ireo ahiahan'ny tsirairay ny amin'ny fanatanterahina azy ity sy amin'ny ny fahatezan'ny fatana ka tao'an'ny fakan-kevitra dia hozehzin'ny ONG Tandavanala ny hanatsara ny fatana mba hampateza kokoa azy ity. Ho ezahina ihany koa ny hisy karazana refy maro mba ahafahan'ny tokantrano tsirairay samy mampiasa araka ny isan'ny olona ao an-tokantrony. Tompon'andraikitra ny

Nivo R.

"Varika: Harem-pirenena, namana fa tsy sakafô"

**"Varika: Harem-pirenena, namana fa
tsy sakafô"**

Io teny fahampafantarana io no nentina ankalazana ny herinandron'ny varika teto Madagaskara ny 25 ka hatramin'ny 31 octobra 2014.

Harena ho antsika Malagasy

I Madagaskara dia mitana ny laharana faharao amin'ny fananana io varika io satria isika dia manana karazana varika miisa 105. Ny 94% n'reeo varika ireo anefia dia ahiana ho lany tamingana avokoa noho ny fahasimban'ny toeramponenany dia ny ala izany. Manampy trotraka ihany koa ny fitrandrahana sy fihazana tsy ara-dalâna azy ireo (araka ny Voalazan'Atoa Ratsimbazafy Jonah, Filohan'ny Vondrom-pikarohana mahakasika ny Primaty eto Madagaskara). Izany hoe isika olombelona no mitana laharana voaloahany amin'ny fanimbana sy fandripahana ireo varika harentsika ireo.

Fanomezan-danja ny maha zava-dehibe ny varika

Nandritra ny fotoam-pankalazana ny

Anakatsidina

Varibolo mavo

herinandron'ny varika dia nisy ny fanentanana sy fanabeazana.

Zava-dehibe ho antsika Malagasy ny fananana harena toy ny varika satria maro no tombontsoa azontsika amin'ny fisiany.

Hafatra telo no nampitaina sy hasongadina nandritra ny fotoam-pankalazana :

- Izy ireo velona miriaria anaty ala no mahaliana ny mpizaha tany. Loharanon-karena ho antsika izany. - Izy ireo no manapariaka vihy sy mitatitra vovobony manabe vohô ny hazoala. Mampitombo ny haren-javaboahantsika izany.

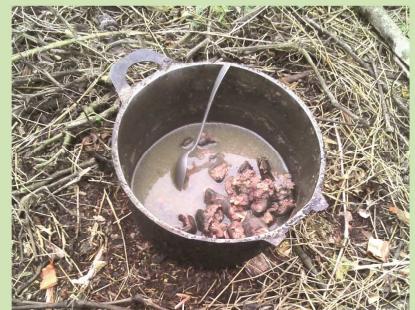
-Mampalaza an'i Madagaskara. Tombony ho an'ny rehetra izany.

Mila arovana!

Mila arovana tokoa araka izany ireny biby ireny satria manampy antsika izy ireo amin'ny fanatsara ny toe-karena amin'ny alalan'ny fizahan-tany. Mitana anjara toerana lehibe ihany koa amin'ny fampitomboana ireo harena voajanahary satria dia misy karazan-kazo tsy afaka mampitombo taranaka raha tsy amin'ny alalan'ny varika.

Zava-misy ao anatin'ny COFAV

Ny zava-misy mampalahao vao tsy ela akory izay dia hita tao anatin'ny tandavan'alantsika nandritra ny "Dia rodobe" niarahanana tamin'ny VOI fa misy mahandro ireo varika. Tratra tamin'izany tao anatin'ny alan'ny Bevoamborizano, Ankarimbolo ny vilany iray misy henan-barika.

Zava-doza izany satria dia manaboty firenena. Tsy mitsinjo ny taranaka ary indrindra fandikan-dalâna. Ny fandikan-dalâna toy ity famonoana sy fandrahoana varika ity anefia dia mahavoasazy, raha araka ny laâna mifehy ny Faritra Arovana: Asa an-terivozona 5 ka hatramin'ny 20 taona sy lamandy 1 000 000 Ariary ka hatramin'ny 200 000 000 Ariary.

Fomba fitehirizana voatabia

Ny voatabia dia isan'ireo legioma tena fampiasa andavan'andro, indrindra eo amin'ny sehatry ny nahandro. Amin'ny fotoana mahabe sy mahamora ny vidiny dia tena mora simba tokoa izy. Isika aty amin'ny faritra manamorona ny tandavan'ala rahateo efa nampianarina ny fambolena voatabia ka efa hita fa efa miha betsaka ny vokatratia voatabia.

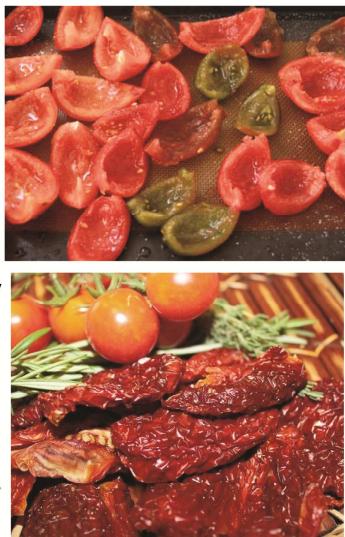
Ahiana indray ary ny fahabetsahany ka mety tsy ho lany. Noho izany, tsara raha mahay mitahiry azy ireny ihany koa isika.

Inona ary ny hevitra hatao mba ahafahana mitahiry ny voatabia amin'ny fotoana maha betsaka azy?

Ny fanamainana ny voatabia amin'ny masoandro

Ireo dingana arahina:

- Alaina ny voatabia dia sasana ary esorina ny voany;
- Tetehina lavalava manaraka ny halavany ny voatabia;
- Atao ambony vato fisaka na zavatra fisapisaka ankoatra ny vy;
- Atao amin'ny toerana azon'ny masoandro sy rivotra saingy tsy mando sy tsy be vovoka mandirity ny 2 ka hatramin'ny 5 andro, arakaraky ny toet'andro;
- Rehefa maina dia totoina ho lasa vovory ary lahizirina anaty boaty vita amin'ny vera "bocal";
- Afaka ampasaina amin'ny fangaron-daoka toy ny mahazatra.

Fanamarihana:

- Ny antony tsy anaovana azy ambony vy dia mba hisorohana ny fifindran'ny harefesina azy amin'ny vy noho ny hamandoana ao amin'ny voatabia hotehirizina.
- Azo atao ihany koa ny manisy saronan-damba manifinify eo amboninny rehefa ahahy mba hiarovana amin'ny vovoka sy ny loto.

Takelaka Fifandraisana Seraseran'ny Tandavanala

Talen'ny Famoahana

Sylvain Andriarimalala

Tonian-dahatsoratra

Joharison Ndriamboavony

Mpanoratra

Nivo Raholimalala

Ravololoniaina Marie Juliette Etienne Razafindraboto Mamy Fidelis Rakotoarivelo Rivoalimanitra Miora Raonimahandry Rija Pascal Rasolondraibe Joseph Andriamananjara Herimampatona Famato Andriamampatona Livarison Fanomezantsoa Razafindrakoto German

Mpandrindra

Manantsoa Tiana

Natonta

GRAPHIKFLORE

Isan'ny natonta : 1 300

Mahafantatra karazan-javamanan'aina misy eto Madagasikara

Dona, mandotra no anarana ahatarantsika an'ity biby ity.

Sanzinia madagascariensis no anarany ara-tsiantifika, izay ao antin'ny fianakaviam-ben'ny Boidae;

Ity karazana dona iray ity dia tsy hita raha tsy eto Madagasikara ihany ary matetika dia aty amin'ny faritra mando no tena ahitana azy. Tsy mahagaga raha mifanena amin'ity biby isika indraindray aty amin'ny manodidina ny tandavan'ala.

Ny halavany: Mety hahatratra hatramin'ny roa metatra ny halavany.

Ity hitantsika eto amin'ny sary ity dia mbola zanany. Rehefa mihalehibe kosa izy dia miova ny lokony, somary maramara maintso sy misoratsoratra mainly

Sakafony: amin'ny ankabopeny dia voaavo no tena sakafony, mihinana bibikely hafa ihany koa.

Tsy misy poizina ny kaikitr'ity biby ity, tsy toy ireo karazana bililava any amin'ny firenen-kafa.

Andao indray hilalao!

TENY FENOINA

Toy izao indray no filalaovana ity teny fenoina ity:

- Misy teny vitsivitsy omena antsika dia fenoina amin'ireo efitra mbola banga;
  - Mitsangana sy mitsivalana ny firafit'ireo teny rehefa feno daholo ireo efitra;
  - Mety hivadika ihany koa ny fipetraky ny sasany amin'ireo teny: ohatra OSAM = MASO
  - Mitovy ihany ny I sy ny Y
- Ireto ary ireo teny ho fenoina ao anaty efitra. Ny sasany amin'ireo litera dia efa napetraka ao mba hanampy antsika hitady ny namany:

ANIVORANO	FARI	VI	SARI	VOI
VOVO	VAO	OK	OVAI	VAOVAO
AMBRY	ANANANAMBO	VARIBOLO	SIFAKA	RAI
VAVA	MOHAKA	AMPOMBO	NO	MAI

